

سر محرر : شهبندر زاده نلبلی

امیر علمی

محل اداره سی :

جنال اوغلنده « حکمت » اداره خانه سی در .

حقه مقرون، اغراضدن سالم افکار و مقالاته صحیفه لر منر آچققدر.

MUSSAHEBÉ

Journal turc, quotidien, politique et littéraire

DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE : A. HILMY CHEHBENDER

مصطفی

اوراق و مکتایب سر محرر نامه
کونددر بلبل در .

اشتراک برلی :

برسنه لکی یوز ، آلتی ایلمی آلتش غرضدر .

پوسته اتحادیه داخل ممالک انجیده ایچون سنه لکی قرق فراقددر .

ABONNEMENT

Union Postale: un an, 40, sixmoi, 25 Fr.

REDACTION: CONSTANTINOPLE, DJAGAL OGLOU

نسخه سی ۱۰ پاره

حقه خادم یومی غرضدر .

نسخه سی ۱۰ پاره

ظهر	عصر اول	اقشام اذانی	عشا
د ۵۲۷	د ۱۰	س ۹	د ۱۲۰۰
د ۱۳۷	د ۱۲	س ۵۳	د ۶۴۳
د ۸	د ۲۰	س ۱۰	د ۳۵
د ۳۵	د ۲۰	س ۱۰	د ۳۵
د ۳۵	د ۲۰	س ۱۰	د ۳۵

حیات سیاسی

تجربه ابد اوصد نمايانك

حقى فلا كئيدر .

اكر كندى ضررمزه اولارق كندى كندىمىزى آلتىقى و آووتقى ايتيورساق ، اعتراف ايتملى يزكه بزم آلزندن صناعى ، تجارى ، ادارى ايشلر كليور . بوراسنى انكار ايتك ، جوق بوش برشيدر .

عالم مدنيتده ايكى دورلو سرمايه واردر : پاره و ايش بيلمك . بزده هرايكيسى دهبوق . بعضاً پاره بولديغىز اولويور ، نه چاره كه ايش بيلمه مەزك يوزندن پارهنى برهوا ايدبيورز .

قومشولرمز بولغارستان ، صربستان ، يونانستان ، بزده نسلته صمت ، تجارت وزراعتده بك جوق مرقى . حالبوكه اونلرك وسائلنى البته بزدن آز . كي مەسه ادعا ايدمەزكه بز عثمانلر ، بولملىقدراستعداده مالك دكلز .

شوالده بزده « غرضه » قينلندن وتر . قياتمه مانع برطاق فناقلر وار ديمك در . يكندن برشى ياپاميورز . يابيلمش اولارق آله كچيرديكمز شيليرى اوچ كون ايچنده تعميره محتاج برحاله كتيبيورز . باشقاريناك آينه چكه ، مليونلر قازانديراجق ايشلر ، بزده بش پاره قازانديراميور .

باشقا ملتلكه ، مثلاً بولغارلرك ، صربلرك ، يونانلرك بونوكى حاله كيرملرى شهسز دها اول ترقى ايتش ملتله منسوب رهبرلر طرفندن تعليم ايديله لرى سايه سنده در .

بز بونى ده تجربه ايتدك و عسكىرى جهتي و برقاچ كيشى مستثنا طولورسه ، بوش يره بول پاره صرف ايتش اولمقدين باشقا برشى آليزه كيرمدى .

فرائسه ماليونندن حيله كاربر آدمى مستشار يايلاق . بزده باقنهك وصايتى كى دهشتلى بر كلاه حاضر لادى . احتياج آلمزدن ، اداره مەزك محتاج اصلاح جهتلردن بى خبر بر آدمى صدر اعظم معاشيله پوسته ناظرى يايلاق . ايكنجى درجه ايشلرده برسورى اجنبى قوللاندىق ، بيكلره ليرا و يردك . ضرردن باشقا برشى كورمەك . عجبا نيچين ؟

چونكه بز ، اكثريتله ، ايش كورەجك آدملىر دكل ، بزده قارووق ساللايهجق و ياخود سوء استعمال مەز نازكانه اشتراكه

كيسه سنى دولدوراجق آدملر سه چەك . قضا را ايجلر نده مقدم و مقتدر آدملر بولونسه بيله اونلرك آينه هيچ برحق تثبث و اقتدار و يرمديكمز دن كنديلندن استفاده امكانى بولونمادى .

خالبوكه بز بونكورده تيجارى ، زراعى و صناعى ايشلر ايچين رهبرلره محتاجز . مثال اوله رق آله متونى اداره مخصوصه ي وشيمديكى منزل سير سفائن شركتى آلام .

تجارت بحريه و قليات عسكريه مەزى تأمين ايچين اداره مخصوصه ي اصلاح احتياجنى حس ايتدلر . بو ايشده الم معقول صورت ، بر بوجوق مليون ليرا استقراض ايتك ، برمليونى ايله اون دانه مكمل واپور ، يارم مليونيه قابوتورلر ، و احتياج ات متفرعه ي تأمين ايله مك ويكى قومانيه مك تشكيل اداريسى بو ايشده متخصص مقتدر بر انگليز و ياخود آنان هيت اداره سنيه حواله ايله ايش بكمەك ايدى .

بو هيت ، بر صورتله يكي قومانيه كارينه تشريك و بوسورتله استفاد و غيرتلىر تأمين ايديله بيليردى . ايش بر كره بويه جدى ، ايشندن مسئول بر هيت آينه كچدى مى ، آز زمانده هر احتياج زه تقابل ايدەجك بر سير سفان هيت مستخدمينى ، مكمل قابودانلر ، مكمل آجستلر ميدانه كاييردى . دعوا مەز دليل اولارق ديون عموميه ورزى ي كوسته در يز . بوادارلر ، مأمورلرى سادن جاب ايتديلر . ينه عثمانليردن انتخاب ايلديلر . لکن بر ديون عموميه مأمورى ايله دواثر حكومتدن برينك مأمورى آراسنده عظيم فرقى هانكيز كورمىز ؟

ديون عموميه مأمورى : وظيفه سنى بيلير . مسئوليتدن قورقار ، مكافات بكلر ، چاليشير ، قازانديرر ، قازانير .

حكومت مأمورى : مداخله و عدم تعين يوزندن وظيفه سنى بيلمىز ، هنوز كيسه مك حتى استبداد جانيلرينك بيله مسئول اولدينى كوروله ديكندن مسئوليتدن قورقاز . اكر زمانه كوره بر منسوبيت يوقسه مكافات بكمەك كى بر مجنونقده ده بولماز . كرهأ و كور دو كوشى اصوليه چاليشير ، نه قازانير ، ونده قازانديرر !

سيرسفان ايشنده بوقدر بسيط بر چاره يه توسل ايدەجك يردە اولاسپارطه ليايك دلالاتى طوز اغنه دوشدك . برسنه بوشه كتدى ، اجنبى قومانيه لرى مليونلر قازاندى . صوكر ا سيرسفان اداره سنى كندى كندمە اداره يه قالشقدق ، تعبير آخرله اداره مخصوصه ي بونون كراهيتله ابقا ايدەرك يالكز آدى ده كيشيدرك . . و ارتق هرايش اولدى بيتدى فرض ايتدك . برسوروتى كوفه سنيه بكنه ي بوزوق اداره يه سنوى برقاچ بيك ليرا معاشلى برده « استانبولده تبديل هوايه مأمور » اجنبى صوقا بيايرسك ، كندمىزى

فوق العاده برايش كورمش عدايده رز . هى نه غفلتدر كه نه تجربه ، ونده فلاكت ايله باشمزدن دفع ايديله ميور . طرابلس غرب و بتغازى اهالي سى برسنه در : آمان بزده هلى سنجاغىزى طاشيان برواپور ، آمان بزى ايتاليانلرك منى آتدده آزيامدن قور . تاريك . آمان بزى زورله ايتاليانك قوجاغنه آتماييك ! « ديه باغرييور .

سواحلمەزك حيات اقتصاديه سى حالا - بويوك اجنبى قومانيه لرندن صرف نظر - يونانلير آتدە . جزائر بحرسفد ايله ايدين ، اطنه آراسى مرمره سواحلى منافلاقتى يونانلير تأمين ايدبيور .

نه اولوردى حكومت بر كره جكده نافع و نمره دار بر تشبه كيريشه ، مثلاً : بودفعه ده ژاپونيه مراحجهلر برسير سفائن هيت مديره سى جاب ايتسه : هيچ شبهه ايتمه زكه عثمانلى سيرسفان شركتى ، برقاچ سەظرقده احتياج اتمىزى تأمين ايدر وزى يونانليره مستدن قورناربردى . لکن : لاجيات لمن ينادى !

بيللمه

صوك تيردن بك غلبه مك دكلدى . نه لكتريك لامپاسنك تيرەك ، صولوق ضيا سى آتندە واغونلرك ولوله آهنگنه نيم صاغه صوله ، اوكه آرقه به يالپالان سكر وجود : ايكن اختيار ، بر كنج قادين ، بش ار ككدن عبارت كوچوك بر جملة جفتدك . استناد كاهلردن برينه انكلايدرك كورونولك ويرديكى عجيب برسر سمالك ايچنده اوزون اوزون و ققاي صمودى تدقيق ايتدم . ضيا هينسى بورغون و ملاك آميز نوللرله صارمش ، هينسك چهره سنده رويايى برلك صولونون چيچكلرنى آچشدى . قارشيدە شاقه سنك ظلماتى آتندە اختيار بر ذات چكە سنى كوكسنه دايپارق ، قوللرى يانلرينه براش احتمال اويويوردى . ديكرى ، بلكه بر سساردى . غلطه مك ، استانبولك كيم بيلير هانكى قارائلق كوشه لرى ، قارائلق ايشلر نده دولاشمىدى كويورغونلندن تيردن لارده طودنى چارشاف قدر بويوك و صردار منديلله ترلرى سيلمكە چاليشيور ، كوزلر نده درين براضطر ايك كوله لرى قاينويوردى . اوبرى كوزلكنى برآدمدى . اسكى رديغونى ايليكلمش . نيم كى استناد كاهلردن برينه دوشمك قورقوسيله شدله صارملىشدى . ديكري ايك اركك كورونولور برمكاله يه دوام ايدبيور ، لاريله قوللريله بربرلرينه برشيلر اكلتيويوردى . قايديرك ايكنى اختياري شايادقت دكلدى . قارشيدە كى اويويان اختيار ذات كى هر صارصينتى ده كوزلرى آجوب قاياپارق برر ليك بووامى تندر خراب و ملون شاقه لرى صالابورلردى .

كنجنه كنجنه : شپه ز بو بر قوقوتدى . باشنده مييب ، قيرمىزى بر شاقه واردى . صارى اسقار يينى آياقلىرى بررى اوزريره آتدنى ايچون دارا تكللى ديزلر نده قدر جقمش ، آزورلو چورابلىرى ايچنده كى دولغون باقاولرى آچقده قالمشدى . چهره سى ، معظم شاقه سنك سايه لرينه قارشيدنى ايچون بك مشكوك فرق ايدبيوردم . ميرننده ، شورنك و ضياعصيرنك بونون غرابلرلى محسوى ، بر البه دن باشقه

هر شپه بكنه ين شيل ، صارى نشتلى بربولوز ، ياخود برشى واردى . دقت ايتدم ، كندى عالنده ظن اولنه بيايردى : فقط نظرلرينك بعضاً آنى تعافلرينه باقيليرسه بك بوش وقت كچيرمديكى آكلشيلويوردى .

بردن تيرەك حركتى آغيرلاشدى . كشمك . صوك صارصينتى ايله اوراق بر قارامبول يايلاق . متردد آديلرله مأمور ياقلاشيدى . واغونك قابوللرى آجدى . سكر كيشى بطى برنشه سزلنك آرتق سونمكە باشلاين لامباسيله نيم مظلم غارك سوقاقلرك ظلمتنه آچلاق مدخلته توجه ايتدك . قابو اوكننده كندىنى بك متحير بولدم . نره يه كيده جكدم ؟

اك اى چاره آياقلمك سوق و تشويقه تابع اولمىدى . بنده اويله يايديم . ميدانده كى فنارك بش قوليله آديتالان دوغرى يول ، بويوك جاده كورويويوردى . سوقاقلر هنوز غلبه لكدى . جاده مك اوزونلغنده بعضاً منور ساحلر اوجاج ايدبيور ، صوكر اهر شپه مستولى اولان ظامت يايواش يايواش ترسب ايدبيوردى .

آنى خطوله لرله بويومكە باشلادم . بازار المانك اوكننده فنارك چى ضيا سى آتندە درينه شن كوزلرى ، ابرى شاقه لرله ، برشى بكيورلر ظن اولونه يان اوچ كوكله ، اوچ قادين واردى . يانلر نديچون برينك شرقى سويله ديكنى . او برينك آكلامد يغيرلساله برشيلر ميريدانديغنى ايتدم . ديكرى سريع برهركله بولى كسيدردى : اياك اوچكە تحف برروجه ، صوكر اكلشيلماز بر فرانسجه ايله :

— چاقين ، نره يه ؟ مظفا ابرايچمكه دكلى ؟ حرارندن يايورم ، ديه حايقيردى . بن متحير ، آرقه ي دكلتك قابلى كينكارينه دايپارق ، كندى مدافعه ايتك ايتدم . ايلر يده ايكنى قادن كولوشور ، آكلشيلمازلسانلريله ، ظن ايدم ديكرى تشجيع ايدبيورلردى .

چاره ؟ فرازالدى . اللرمه قوللرى طوتدم ؛ قوتلى برهركله ايتدم . بيله برابر كوكله كى قوشدران ديوارلر صره سنجه قوشمه باشلادم . آرقه مدين سسيزى چياغين برقهقه صاغانا كايوردى . حركتم كولوچيميدى : اوفى بيلمى ؟ ياكز قلمده خفيف برهيجان سعادت ورها واردى .

بوزارشه مك اوكنده ايكنى برغروب : اوليون قارشيشنده ديك برجه ايله قارشيلاشدم ؛ نفس آلمه قالمشدى . بر رديغنى ايله مصادمه ايتدم . بين ايدرم ، شمدى ، بر جوجوق كى قورقويور ، برجائى كى قاجيوردم .

آرتق آياقلمه چاربان طاشلره باقايهرق بوتون قوتله قوشمه ، صيفينه جق بر آرامنه چاليشدم . مكتب سلطانى اوكنده غلبه لك زياده كشيور . اوخ ، شپه ز بو كوچوك وحشيلرى بوزدهام قورقوتيه بيليردى . بناء عليه متعدد مصارعه لر نيجه سنده استقامتى غيب ايدن فسى ، چاربيلاق بويون باغى دوزلندم . بر آز مسترخ تقسيمه كيون جاده ي تقفيه باشلادم . ايكنى اوچ آديم . . . قارشيمه ، قيصه و قيريق بر حريف چيچدى . بر استبداد تناسله « ايسرهمسكز . بك اندى ؟ » ديه ميريداندى . صانكه بوسوقلم طونوشدى ؛ قوللردن بر رشة قوت چدى . برشى سويله مدم . يالكز حريفك آليق چهره سنيه نو كورهرك اوزانلاشدم . ايكنى اوچ آديم دها . . . قوليه نشتلى بر قولك كيرديكنى حس ايتدم . كال هيجانله باشى چوبريديكم زمان : اوزون بر بوى ، جسيم بر وجود ، مييب بر شاقه ايله بورون بورونه كلك . امين اولك بو هينسند مدهش ، هينسندن متجاسردى . « نره ؟ » دييوردى ، فراها . . . يارفازاسم ؟ . . .

نام طوقا تليانك قابوسى اوكنده بولنيوردق . قولى شدله جكدم و بر الله قابويه ياييشه رق كندى قورناردم . و اجريوه ، نايجرى يه دوغرو قوشمه باشلادم . صانكه آرقامدن « ها كايورم ! »

دين برسس حايقيرييور : قيوراق ، سسيزى بر قادين قهقهه سى صانكه :
— بدلا ! ديه كفر ايدبيوردى .

رمضان دوريه سى

شون مجله

قاينه

دونك حوادث برنجى لى كى تاخيدروموسده قالييور . قاينه مسئله سنك نه صورتله حل ايديله جكنى دوغرىجه كسديرمك ممكن اوليور . بودفعه ده حسين حليم پاشانك صدارتى سويله نيور . غالباً نورادونكيان اقدى توبه واستغفار ايتش اولاجق كه كنج توركلره مختلطاً يايلاجق برقاينه يه خارجه ناظرى صفتيله كيره جكى احتالى سردايدلييور . « غائب اولانر ، دائماً حقسز چقارلر » ضرب مثلى ، نجم الدين منلا بك حقتده دوغرى . لکن جاويد بك حقتده طوغرى دكل . فى الواقع يكي قاينه مك اعضاي محتمله سى آراسنده مزايه موقع كوسته ريليور .

استانبولدن برلنه چكيلن برتلغرافمه ده : « اتحاد و ترقى مركز عمومى سى محمود شوكت پاشانك تحت رياستده برقاينه تشكيله ، حايى پاشانك خارجه و جاويد بكك ماليه نظارتلرلى اشغاله ساعى در » ديتلييور . بوتون بواحتاللرده شايان دقت بر نقطه وار . اوده

نصائح و نصيحتات

كنج لردن صوكر ا

— قاينه نه اولاجق كيملردن تشكيل ايدەجك ؟

— قارديق قاينه تجربه ايتدك ، ايشلر قارما قاريتقى اولدى . دها اول ، هانى شو اسكى دورده اوطلرله اولغونچلرلى تجربه ايتشكك .

— اوت . . .

— غالباً شيدى ده كنج لردن عبارت برقاينه تجربه سى ياياجفز .

— يالونلرده قاريتقى قاينه ده كوستردكلرى كفايتيزلكك دها بويوكى بودفعه كوسترلرلرسه ؛
— احواله ياياجق برشى قالييور : كوبه كى يكي كيشيش نوزادلردن بر قاينه تشكيل !
— جام اوليله شى اولور ؟

— نه ناصل ايدم ؟ حكومه « يابيدوس » ديه مەزيا . . .

كشف استقبال

— ناصل : اوغلمك باقيشى بك معنيدار هنوز آنى آياق ايكن صانكه بكا ، باسانه بيله مستهزيانه نظرلر فريلادييور .

— ايشته بوندن نه مال اولاجقنى كسديره بيايرسك .
— ياهو رملعى نه ديديه چيچدى .

— چيقار ، كوزم ، چيقار . مقدراق قارا چلمايله اداره ايدين ملكنلرده آنجاق فالجولرك ديديكى چيقار .

حاضرقلر

— ياهو ، خير اول ، افريقا اورمانلرينه سياحت ايدەجكە شسك كى حاضرقلر . . . برره سياحتى وار ؟ برصوصالى چاق ، بوقس تيورى ، ايكنى طابايجى ، برقاين و قيصه باطلو ، بكجى صوباسى كى برياستون ؟
— مجلسك كشادى ياقلاشيدە . . . !